

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MAP ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ PRO SO ORP ČÁSLAV II

PODAKTIVITA 2.5 – PRACOVNÍ SKUPINA PRO ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI

ANALÝZA DOTAZNÍKŮ PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY

1. ÚVOD

V dubnu 2019 byly rozeslány do všech mateřských a základních škol ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Čáslav dotazníky, které se týkaly podaktivity číslo 2.5 v rámci MAP II – Pracovní skupina pro rovné příležitosti. Cílem dotazníkového šetření bylo získat informace o řešeném tématu v jednotlivých školách v SO ORP Čáslav a získat tak povědomí o situaci na dotčených institucích. V rámci tohoto dokumentu bylo řešeno 10 předem stanovených okruhů, které by měly být po zpracování napříč republikou plošně porovnatelné. Dále byla řešena doplňková, volitelná témata.

Rozeslány byly dva typy dotazníků. Jeden dotazník ve formátu word a druhý dotazník prostřednictvím online formuláře. První zmiňované dotazníky se primárně týkaly podaktivity č. 2.4 (Pracovní skupiny pro rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka). Přibližně třetina dotazníku se týkala tématu rovných příležitostí. Konkrétně se týkala témat absence žáků, komentáře k návštěvě ČŠI, úspěchů žáku u přijímacích zkoušek, počty žáků úspěšných u přijímacích zkoušek na SŠ, výchovná opatření a bezbariérovost školních budov (volitelné téma).

Prostřednictvím online dotazníků bylo zjišťována především nákladovost vzdělání (náklady na školní potřeby, školní akce, volnočasové aktivity, kroužky, doučování, školní obědy atd.).

Z celkového počtu 15 mateřských škol a 13 základních škol v SO ORP Čáslav (počítáno dle resortního identifikátoru právnické osoby, tedy jedno identifikační číslo ředitelství školy = jedna mateřská nebo jedna základní škola) byly dotazníky vyplněny v následujících počtech:

Dotazníky ve formátu word

Mateřské školy: 9 z celkem 15 mateřských škol

Základní školy: 11 z celkem 13 základních škol

Online dotazníky

Mateřské školy: 11 dotazníků z 15 mateřských škol

Z celkového počtu 15 mateřských škol bylo získáno 13 vyplněných dotazníků, z nichž dva musely být vyřazeny z hodnocení, aby nezkreslovaly celkové výsledky dotazníkového šetření. V jednom případě byl dotazník zcela prázdný a v druhém případě chybně vyplněný (ve všech odpovědích bylo uvedeno pouze písmeno „a“).

Základní školy: 10 dotazníků z celkem 13 základních škol

2. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Jak bylo uvedeno výše, data, která byla získána dotazníkovým šetřením (ať už online dotazníkem nebo dotazníkem ve formátu word) byla třeba analyzovat a interpretovat v rámci předem stanovených ukazatelů. Celkem je 10 předem stanovených ukazatelů v případě SO ORP Čáslav je jeden volitelný ukazatel a to bezbariérovost školních budov. Zejména u mateřských škol byly některé ukazatele nerelevantní, proto nebyly hodnoceny (např. odchody na víceletá gymnázia, úspěšnost žáků u přijímacích zkoušek atd.). Část otázek byla zredukována tak, aby bylo možné je pro mateřské školy vyhodnotit. U části otázek bohužel chyběla relevantní data, ze kterých by bylo možné vycházet a vytvořit plnohodnotné závěry. Níže jsou sepsány všechny stanovené i volitelné ukazatele. V dalších kapitolách jsou potom rozebírány a to nejprve pro mateřské školy a poté pro základní školy.

Předem stanovené ukazatele:

- Průměrný počet absencí dětí a žáků za školu (omluvených, neomluvených)/průměrný počet absencí dětí a žáků za jednotlivé třídy.
- Výsledky v testování ČŠI.
- Podíl odchodů žáků ze základní školy na víceletá gymnázia.
- Podíly žáků základních škol skládajících standardizované přijímací zkoušky (tj. podíly žáků odcházejících do maturitního studia).
- Úspěšnost žáků jednotlivých základních škol ve standardizovaných přijímacích zkouškách.
- Podíl žáků, kteří předčasně ukončili základní vzdělávání v důsledku ukončení povinné školní docházky.
- Nákladovost vzdělávání v jednotlivých MŠ a ZŠ (nutné investice ze strany zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku a v průběhu dalšího vzdělávání, tj. například poskytování finančního příspěvku na výuku cizích jazyků, akce pořádané školou atd.).
- Nákladovost volnočasových aktivit a doučování nabízených školami a školskými zařízeními či jinými subjekty v území.
- Přístupnost školního stravování (zda školy monitorují počty dětí a žáků, kteří se v ŠJ nestravují a zajišťují financování stravování pro žáky, kteří na obědy nechodí z ekonomických důvodů).
- počty výchovných opatření v základní škole dle charakteru

Volitelné ukazatele:

- Bezbariérovost školy

2.1 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Průměrný počet absencí dětí a žáků za školu (omluvených, neomluvených)/průměrný počet absencí dětí a žáků za jednotlivé třídy.

Evidence počtu absencí u MŠ se týká pouze absencí u dětí v povinném předškolním vzdělávání. Tento faktor nelze v současné době z dostupných dat poskytnutých mateřskými školami analyzovat, či statisticky podchytit, jelikož nebyla zjištěna (až na jednu výjimku) žádná číselná data.

Mateřské školy absence sice evidují, ale stěžejní pro ně je, zda je absence řádně omluvena zákonnými zástupci. Ve dvou případech z celkových 11 odpovědí školy uvádějí, že vedou pro předškolní děti omluvné listy, kde jsou rodiče povinni absenci dítěte omluvit. Pravidla omlouvání bývají zpravidla zakotvena ve školním řádu.

Neomluvené absence neevidují v žádné z dotazovaných mateřských škol, stejně jako výrazné odchylky v docházce. Zjišťování příčiny absence kvůli odchýlkám v docházce je tudíž pro školy nerelevantní.

Jedna ze škol uvádí nejčastější příčiny omluvených absencí předškolních žáků: „*Příčinou bývají převážně návštěvy lékařů, logopedická vyšetření nebo běžná onemocnění. V případě plánované delší absence v období mimo školní prázdniny podává zákonný zástupce ředitelce žádost o uvolnění dítěte.*“

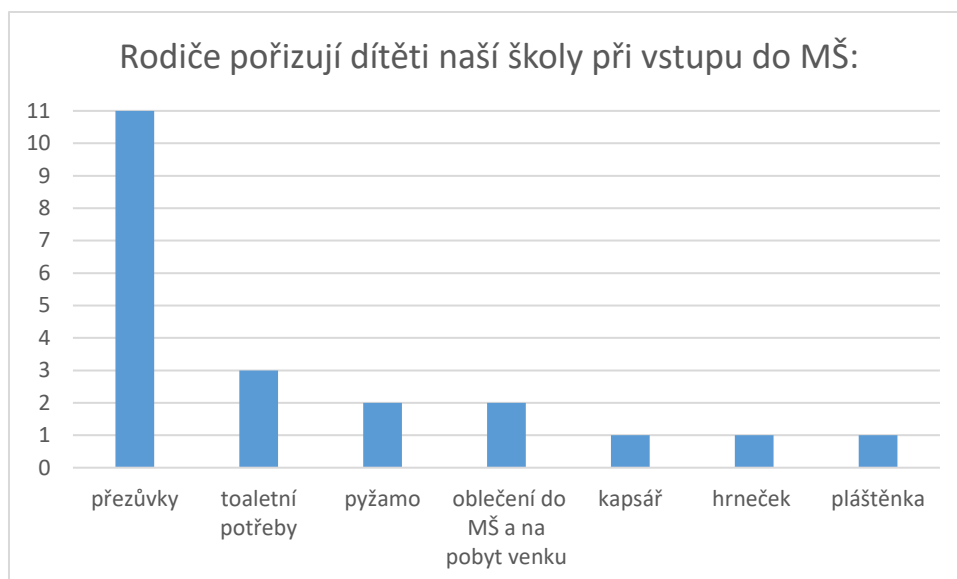
Nákladovost vzdělávání v jednotlivých MŠ a ZŠ (nutné investice ze strany zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku a v průběhu dalšího vzdělávání, tj. například poskytování finančního příspěvku na výuku cizích jazyků, akce pořádané školou atd.).

Mezi náklady na vzdělávání v jednotlivých MŠ bylo zahrnuto následující: požadované vybavení dětí, náklady na školní akce jako plavecký výcvik, škola v přírodě, kulturní akce, výlety a výše úplaty za jeden školní rok.

Jak je vidět z grafu uvedeného níže, dle informací poskytnutých v online dotaznících zodpovězených celkem 11 mateřskými školami, rodiče pořizují dítěti při vstupu do MŠ ve všech mateřských školách přezůvky. Ve třech případech uváděly školy, že je nutno pořídit toaletní potřeby (např. toaletní papír, tekuté mýdlo, papírové kapesníky, kartáček na zuby). Dvě školy dále uvádějí, že je nutné pořídit dětem oblečení do školky, na ven a pyžamo na spaní. Dále ještě mezi vybavení pořizované při nástupu do školky patří kapsář, hrneček a pláštěnka.

Graf: Požadované věci při vstupu do MŠ

Školy také v dotazníku uváděly, jaké položky poskytuje škola zdarma ať už v rámci zákonné povinnosti nebo nad rámec zákonné povinnosti. Zde byly nejčastěji (celkem 4 krát) uváděny výtvarné potřeby, školní potřeby, pomůcky a hračky. Dvakrát byly uvedeny hygienické potřeby. Z dalšího vybavení uváděli zástupci škol ještě např. tělovýchovné pomůcky, povlečení kapsáře, ručníky, potřeby pro plnění RVp PV, časopis pro předškoláky a různé dárečky a odměny.

Dotázané mateřské školy se shodly na tom, že není nic významnějšího, co musí koupit rodič dítěti jejich školy v průběhu docházky.

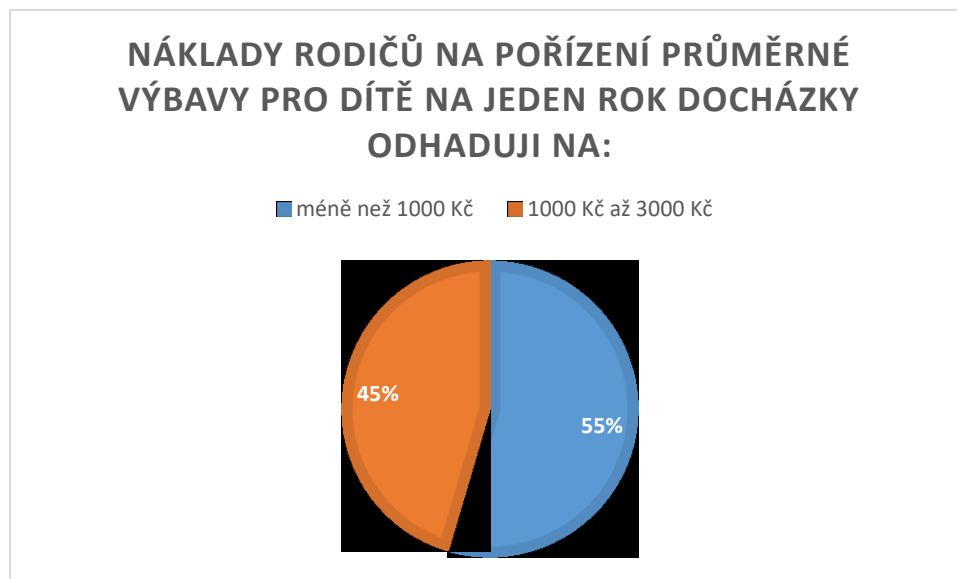
Z výše uvedeného je zřejmá variabilita potřeb, které musí rodič zakoupit pro dítě nastupující do mateřské školy. To, co v jedné MŠ musí pořídit rodič nastupujícímu dítěti, může být ve druhé MŠ pro děti zdarma a naopak. Je zřejmé, že všechny děti musí mít přezůvky. Ne všechny MŠ pak uváděly oblečení do MŠ a na pobyt venku a pyžamo. U těchto položek není nezbytně nutné pořizovat dítěti nové oblečení a pyžamo určené pouze do MŠ, ačkoli to velká část rodičů dělá.

Kvalifikovaný odhad nákladů na pořízení věcí pro dítě nastupující do MŠ, který provedly zástupci dotazovaných mateřských škol, je uveden v grafu níže.

Při odhadování nákladů rodičů na pořízení průměrné výbavy pro dítě na jeden rok docházky se mateřské školy shodly na dvou kategoriích. 6 škol odhaduje náklady na méně než 1000 Kč a 5 škol odhaduje náklady mezi 1 000 Kč až 3 000 Kč. Lze tedy shrnout, že odhadované náklady na pořízení průměrné výbavy pro dítě na jeden rok nepřesahují 3 000 Kč. Možnosti 3 000 Kč až 5 000 Kč nebo „více“ nezvolila žádná z dotazovaných škol.

Graf: Odhad nákladů rodičů na koupi běžné výbavy

Dále mohou do nákladů rodičů vstupovat akce školy, jejichž pořádání i zdroje financování jsou značně variabilní a liší se takzvaně škola od školy. Prostřednictvím online dotazníku proběhl pokus o zmapování nejčastějších akcí mateřských škol pořádaných na sledovaném území ORP. Jako nejčastěji pořádané akce škol byly předpokládány školy v přírodě a plavecký (předplavecký) výcvik. Další oblastní nákladů na školní akce, které mapoval dotazník pro školy, byly náklady na kulturní akce (kino, divadlo, kulturní vystoupení) a náklady na výlety a exkurze. Tyto akce jsou buď hrazeny přímo rodiči dětí, nebo nepřímo z třídních fondů rodičovského sdružení. Třídní fond jako další z možných nákladů na dítě bude rozebrán níže.

Školu v přírodě pořádá pouze jedna z 11 škol. Náklady na ní jsou 1 000 Kč až 3000 Kč a škola na ni nepřispívá.

Bylo zjišťováno, jakou částkou se podílejí rodiče žáků na výuce plavání (mimo osobní vybavení žáků - plavky, ručník) a co platí. Z 11 škol organizuje výuku plavání pro své žáky 5 škol. V jedné ze škol rodiče neplatí nic, jelikož je plavání ve spolupráci se ZŠ. V jedné škole platí pouze dopravu, v další škole platí dopravu a kurzovné (bez uvedení konkrétních částek). Dvě školy uvedly konkrétní částky a to 1000 Kč na kurz plavání a 1000 Kč – 1200 Kč na kurz plavání.

Z 11 mateřských škol, které se zúčastnily dotazníkového šetření, uvedly 3 školy, že mají zřízený „třídní fond“, kam rodiče přispívají v rámci rodičovského sdružení. Přičemž v jedné škole je vybíráno 600 Kč, ve druhé 100 Kč a ve třetí je příspěvek dobrovolný. Z rodičovského příspěvku školy hradí: divadla, kina, knihy pro předškoláky, výlety, exkurze, Mikulášské balíčky, Vánoční balíčky, besídky, den dětí nebo rozloučení s předškoláky.

Přibližné náklady rodičů na kulturní akce (kino, divadlo, kulturní vystoupení) za rok pro jedno dítě jsou uvedeny v tabulce a grafu níže. Nejčastěji, konkrétně v 7 případech zástupci škol v kvalifikovaném odhadu uvedli, že přibližné náklady rodičů na kulturní akce jsou více než

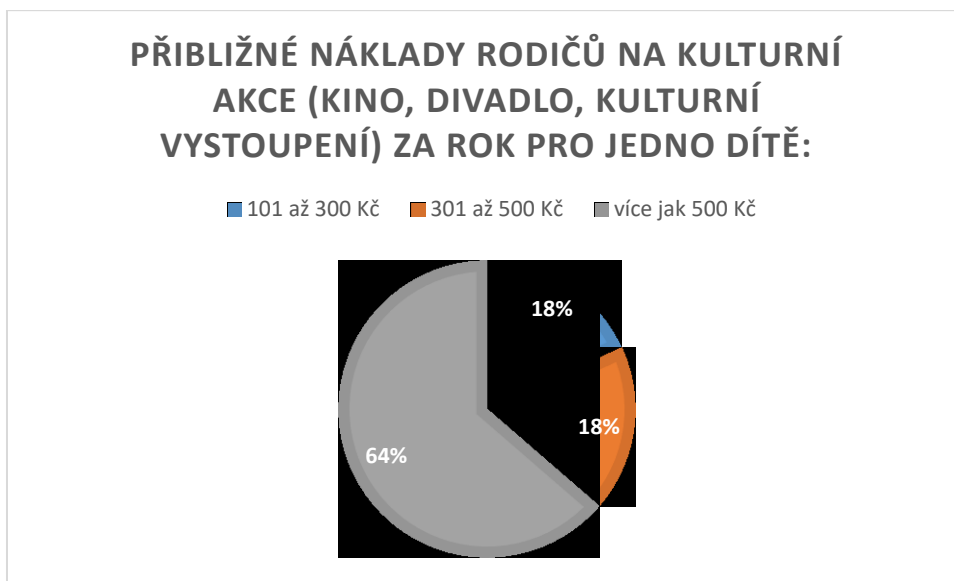

500 Kč. Kategorii 101 Kč až 300 Kč zvolili zástupci dvou škol, stejně jako kategorii 301 Kč až 500 Kč.

Tabulka: Náklady rodičů na kulturní akce

Přibližné náklady rodičů na kulturní akce (kino, divadlo, kulturní vystoupení) za rok pro jedno dítě:	Počet MŠ
101 až 300 Kč	2
301 až 500 Kč	2
více jak 500 Kč	7

Graf: Náklady rodičů na kulturní akce

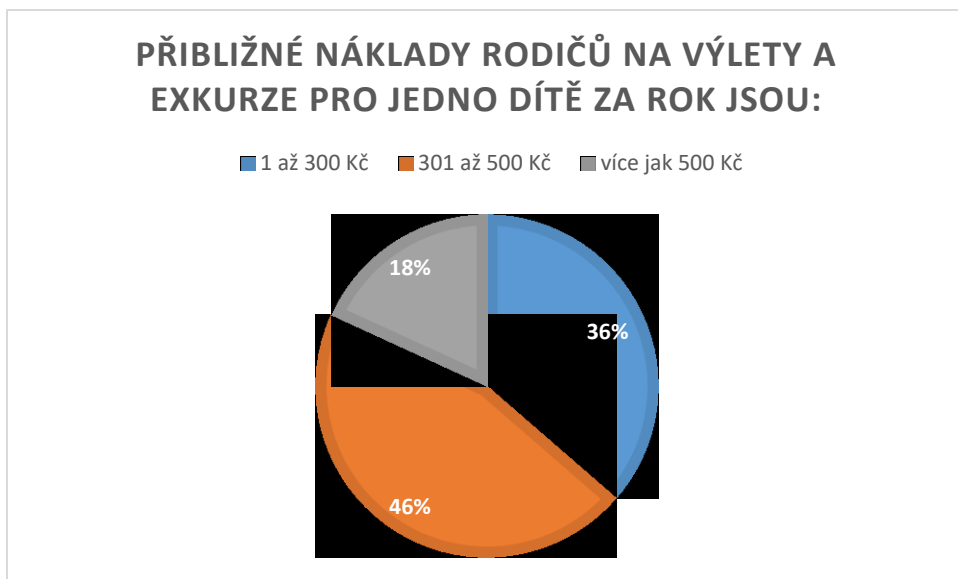
Přibližné náklady rodičů na výlety a exkurze za rok pro jedno dítě jsou uvedeny v tabulce a grafu níže. Nejčastěji, konkrétně v 5 případech, zástupci škol v kvalifikovaném odhadu uvedli, že přibližné náklady rodičů jsou 301 Kč až 500 Kč. Ve 4 školách náklady rodičů na výlety a exkurze dle odhadu nepřesahují 300 Kč. A ve dvou případech jsou náklady na exkurze a výlety vyšší než 500 Kč.

Tabulka: Náklady rodičů na výlety a exkurze

Přibližné náklady rodičů na výlety a exkurze pro jedno dítě za rok jsou:	Počet MŠ
1 až 300 Kč	4
301 až 500 Kč	5
více jak 500 Kč	2

Graf: Náklady rodičů na výlety a exkurze

Výše úplaty za jeden školní rok na dítě v mateřské škole

Výši úplaty za školní rok uvedlo 10 dotazovaných škol. Její výše se pohybovala od 300 Kč do 5400 Kč, průměrně 2600 Kč. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší částkou je poměrně velký. I v této položce se tedy náklady jednotlivých škol mezi sebou velmi liší. Jednotlivé částky jsou dle velikosti zobrazeny v grafu níže. U částky 2400 Kč, která je v pořadí v grafu na pátém místě, škola uvádí, že částka je buď 1800 Kč, nebo 2400 Kč. Bližší informace o důvodech dvou rozdílných částek škola v dotazníku neuvedla. Pro potřeby zobrazení a výpočtu byla použita vyšší částka, tedy 2400 Kč.

Graf: Výše úplaty za jeden školní rok

Náklady na vzdělávání v jednotlivých MŠ zahrnují požadované vybavení dětí a náklady na školní akce jako plavecký výcvik, škola v přírodě, kulturní akce a výlety a výši úplaty za školní rok. Náklady se liší mezi jednotlivými školami poměrně značně. Záleží také na tom, zda jsou akce školy povinné či nikoli a jaké počet akcí konkrétní mateřská škola pořádá.

Nákladovost volnočasových aktivit a doučování nabízených školami a školskými zařízeními či jinými subjekty v území.

Pro mateřské školy je nákladovost doučování nabízených školami a školskými zařízeními či jinými subjekty v území nerelevantní. Byly tedy analyzovány pouze volnočasové aktivity a jejich náklady pro rodiče žáků mateřských škol. Za volnočasové aktivity žáků mateřských škol jsou považovány kroužky pořádané školskými zařízeními či jinými zřízeními v území. Prostřednictvím online dotazníku bylo zjišťováno, zda škola nabízí placené zájmové aktivity, které hradí rodiče. Ve většině škol takové zájmové aktivity nabízeny nejsou. Zástupci dvou škol uvedli, že placené zájmové aktivity svým žákům nabízejí (viz graf níže). Konkrétně informaci rozvedl pouze zástupce jedné školy, kdy uvádí, že je pro děti pořádána hoblinková dílnička za 100,-Kč, která probíhá 2x ročně.

Dále bylo dotazníkovým šetřením zjištěno, že jedna z mateřských škol poskytuje zdarma výuku angličtiny ve druhém a třetím ročníku a další škola poskytuje zdarma kroužky.

Graf: Nabídka placených zájmových aktivit

Přístupnost školního stravování (zda školy monitorují počty dětí a žáků, kteří se v ŠJ nestravují a zajišťují financování stravování pro žáky, kteří na obědy nechodí z ekonomických důvodů).

Dotazníkovým šetřením bylo zjišťována výše úplaty za dopolední jídlo za jedno dítě a skutečnost, zda školy zajišťovali financování stravování pro děti, které nechodí na obědy z finančních důvodů a z jakých důvodů.

K výši úplaty za dopolední stravování se vyjádřilo 9 škol, z nichž jedna škola uvedla, že mají pouze celodenní stravování. V grafu níže je tedy uvedeno 8 konkrétních částek, které se pohybují od 26 Kč do 41 Kč. V jedné škole z dotazovaných je rozdíl v ceně stravného dle věku, kdy 28 Kč hradí rodiče dětí do 6 let, stravné pro 7 leté děti je ve výši 32 Kč. Pro potřeby zobrazení v grafu, byl použit průměr částek, tedy 30 Kč.

Průměrně dosahuje výše úplaty za dopolední stravování na jedno dítě 30,13 Kč. Tato částka se na první pohled může zdát zanedbatelná, ovšem pro představu se jedná za týden o průměrně 150,53 Kč, za měsíc, který má 19 až 22 pracovních/školních dní je to již 572,37 Kč až 662,75 Kč. To může být pro některé rodinné rozpočty poměrně podstatná částka.

Graf: Výše úplaty za jedno dopolední jídlo

Stejně jako se zdají zanedbatelné částky za den, může se zdát i zanedbatelný rozdíl mezi cenami dopoledního stravného mezi jednotlivými školami. Pro ucelenější představu byla vytvořena tabulka, ve které je porovnána průměrná, nejvyšší a nejnižší cena stravného na den, týden a měsíc (pro zjednodušení byl brán v úvahu měsíc s 20 pracovními dny). Roční částka za dopolední stravné stanovena nebyla, protože do ní mohou vstupovat prázdniny v průběhu roku, nemoci a jiné absence.

Tabulka: Výše úplaty za jedno dopolední jídlo

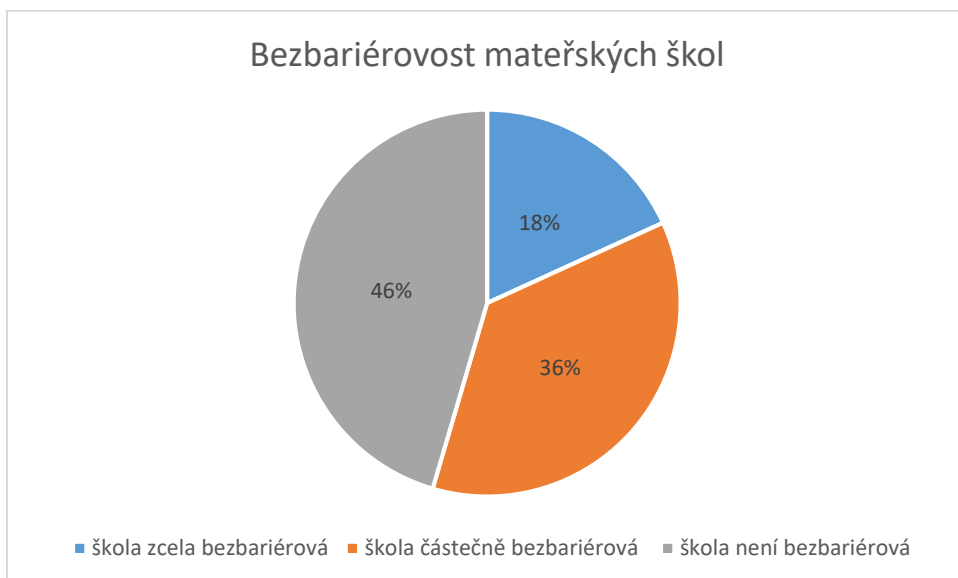
Výše úplaty za jedno dopolední jídlo (svačina, oběd) na dítě	Průměrně	Nejnižší uvedená částka za stravné	Nejvyšší uvedená částka za stravné
za den	30,13 Kč	26,00 Kč	41,00 Kč
za týden	150,65 Kč	130,00 Kč	205,00 Kč
za měsíc	602,60 Kč	520,00 Kč	820,00 Kč

Všechny školy, které se účastnily dotazníkového šetření, se shodly na tom, že nezajišťovaly financování stravování pro děti, které nechodí na obědy z finančních důvodů, tudíž nemusely ani řešit zdroje tohoto financování. Zda se nějaké děti, které nechodí na obědy z finančních důvodu, ve školách objevují bohužel z dotazníků nelze vyčíst, ovšem předpokládáme, že by škola tuto situaci začala řešit.

Bezbariérovost školy

Z 11 získaných odpovědí bylo zjištěno, že 5 škol není bezbariérových. Další 4 školy jsou částečně bezbariérové, což znamená, že jsou bezbariérové pouze některé části školy. V jednom případě je touto bezbariérovou částí učebna v přízemí. Další 2 mateřské školy jsou úplně bezbariérové. Jedna z mateřských škol aktuálně prochází rekonstrukcí, po které se stane zcela bezbariérovou (v současné době je zahrnuta mezi školy, které nejsou bezbariérové).

Graf: Bezbariérovost mateřských škol

Dvě školy s částečnou bezbariérovostí uvádějí v komentáři k důvodu neúplné bezbariérovosti, že v současné situaci je stav bezbariérovosti dostačující. Jedna z těchto škol bude v budoucnu spolupracovat dle potřeby s městským úřadem.

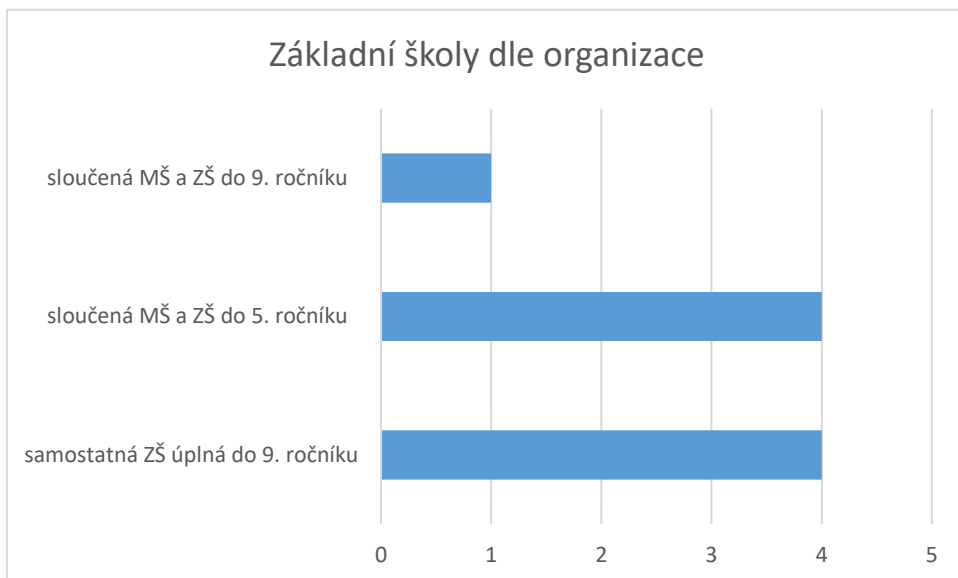
2.2 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

V grafu níže je zobrazeno, jakým způsobem jsou organizované školy, které se zúčastnily dotazníkového šetření.

Dotazníky ve formátu word

Z 9 základních škol, které se zúčastnily, dotazníkového šetření jsou čtyři školy plně organizované, tedy samostatné základní školy od prvního do devátého ročníku. Stejný počet škol, tedy 4 je typu sloučených mateřských a základních škol od prvního do pátého ročníku. Jedna škola je sloučená mateřská a základní škola do devátého ročníku.

Graf: Základní školy

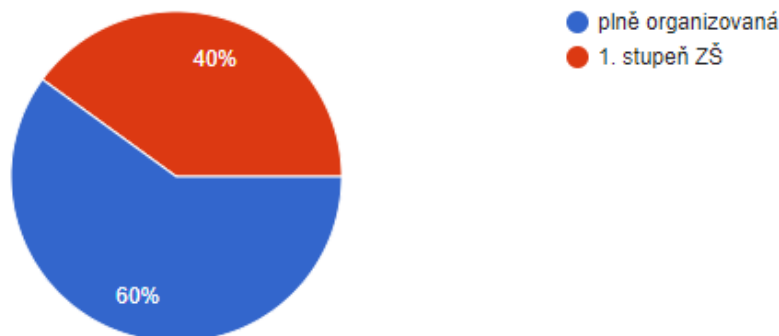
Online dotazníky

Z 10 zúčastněných škol bylo 6 plně organizovaných, tedy samostatné základní školy od prvního do devátého ročníku a 4 školy s 1. stupněm ZŠ.

Naše škola je

10 odpovědí

Průměrný počet absencí dětí a žáků za školu (omluvených, neomluvených)/průměrný počet absencí dětí a žáků za jednotlivé třídy.

Vzhledem k tomu, že několik škol uvedlo pouze průměrnou absenci na žáka, byly všechny uvedené počty průměrných absencí přepočítány na jednoho žáka, aby bylo možné průměrné absence všech škol porovnat a vysledovat případné shody. Jedna ze škol neuvedla průměrné absence vůbec s odůvodněním, že nesledují průměr, není pro ně relevantní a celkově lze říct, že v jejich škole je absence běžně cca týden až dva na žáka.

Z dostupných dat v dotaznících byly vypočítány průměrné absence na jednoho žáka za školní roky 2015/2016 až 2017/2018. Při porovnání průměrných absencí na jednoho žáka za uvedené školy byla zřejmá poměrně velká variabilita. Zatímco nejnižší průměrná absence byla 10 hodin na žáka, nejvyšší průměrná absence byla 104,83 hodin na jednoho žáka.

Z výsledků dotazníkového šetření lze vyvodit, že nejnižší absence mají školy, které mají pouze první stupeň školní docházky, tedy od první do páté třídy. Ve sledované oblasti se jedná o celkem 4 základní školy. Zde se pohybovala průměrná absence od 10 hodin do 51,66 hodin. Jedna z těchto škol má oproti dalším třem vyšší průměrný počet absencí na žáka. Pro představu je průměrný počet zameškaných hodin o cca o 25 % vyšší než nejvyšší průměrný počet zameškaných omluvených hodin a o 75% vyšší než nejnižší průměrný počet omluvených zameškaných hodin evidovaný ve zbylých třech školách. Tato škola se k narůstajícímu počtu absencí vyjádřila v tom smyslu, že k nárůstu došlo díky žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí, zameškané hodiny byly vždy omluveny (někdy až po několikáté výzvě).

Vyšší průměrná omluvená absence je na základních devítiletých školách, které mají i druhý stupeň povinného vzdělávání. Zde se pohybuje průměrná absence od 59 hodin do 104,83

hodin. Jedná se o školy ve větších obcích a ve městě, zatímco předchozí hodnocená skupina byly čistě venkovské „malotřídní“ školy.

Důvody omluvené absence žáků jsou způsobeny nemocí a v povolených případech například rodinnou rekreací.

Z dostupných dat v dotaznících byly vypočítány průměrné neomluvené absence na jednoho žáka za školní roky 2015/2016 až 2017/2018. Neomluvené hodiny evidují pouze dvě základní školy z 9, které vyplňovaly dotazník. Zatímco u jedné ze škol má počet neomluvených hodin v posledních třech letech stoupající charakter, ve druhé dotčené škole má naopak klesající charakter. Průměr neomluvených hodin na žáka v obou školách za poslední tři roky překročil 1 hodinu na žáka pouze v jednom roce u jedné ze škol (2017/ 2018). Šlo o hodnotu 1,79 hodin na jednoho žáka. Jednalo se oproti předchozímu roku o skokový nárůst neomluvených hodin (jejich počet se zvýšil více než trojnásobně). Žádný podrobnější komentář škola neuvedla. Z výše uvedených informací je zřejmé, že výsledky nelze nijak generalizovat. V jedné škole jde o stoupající trend, ve druhé škole o klesající trend. Zda výkyvy v neomluvených hodinách způsobuje jeden nebo více žáků nelze určit. V každém případě lze konstatovat, jak uvedla jedna z dotazovaných škol, že školy u odchylek zkoumají absenci, spolupracují s Policií ČR, OSPOD, pedagogicko-psychologickou poradnou a postupují dle právních předpisů.

Pozitivním faktem je, že 7 dotazovaných škol uvádí nulovou neomluvenou absenci. Jedná se převážně o venkovské školy, resp. 6 ze 7 dotčených škol je venkovských a pouze jedna je městská. Dle typu organizace jsou to všechny čtyři školy, které mají pouze první stupeň (tzn. žáky od první do páté třídy) a tři školy s žáky od první do deváté třídy. Z výše uvedeného lze vyvodit to, že ve venkovských školách je užší spolupráce mezi rodiči a školou, tudíž lze neomluveným hodinám do jisté míry předcházet a řešit absence s rodiči individuálně. Také je faktem, že problémová docházka je zpravidla záležitostí žáků druhého stupně, tudíž školy s pouze prvním stupněm vzdělávání ho příliš často řešit nemusí. Jedna ze škol s nulovou absencí uvádí, že mají sice všechny hodiny řádně omluvené, ale k jejich omluvení došlo často až po několikáté výzvě.

Výsledky v testování ČŠI.

K výsledkům v testování Českou školní inspekcí se vůbec nevyjádřilo 6 dotazovaných škol. Jedna ze škol uvedla, že již druhým rokem nemá žáky pátého ročníku, tudíž se testování nezúčastnila. Jedna ze škol uvádí k hodnocení komentář „mírný nadprůměr“. Jedna škola uvedla, že se zúčastnila testování TIMSS, testování čtenářské gramotnosti, testování TALIS, ale výsledky nesmí zveřejňovat. Z výše uvedených dostupných informací je zřejmé, že tuto oblast nelze kvalifikovaně hodnotit.

Podíl odchodů žáků ze základní školy na víceletá gymnázia.

Vzhledem k malým počtům žáků odcházejících na víceletá gymnázia není tento jev stanoven v procentech, ale v reálných číslech. V této oblasti mohly být porovnány všechny základní školy v SO ORP Čáslav. (mimo speciální a praktické školy), celkem tedy 12 základních škol.

V dotčené oblasti má jedna ze základních škol ve sledovaných třech letech nejvyšší počty žáků, přecházejících na víceletá gymnázia, konkrétně 5 až 7 žáků ročně, celkem za tři sledované roky 18 žáků. Podstatně méně žáků odešlo na gymnázia ze základní školy s druhým nejvyšším počtem odcházejících žáků, konkrétně odešlo ve sledovaných třech letech 5 žáků. Ve dvou dalších školách za poslední tři sledované roky odešel průměrně jeden žák ročně, tedy celkem 3 žáci za 3 roky. Ve čtvrté škole, ze které žáci na víceletá gymnázia odcházely, odešly za poslední tři roky právě dva žáci. Z ostatních základních škol neodešel na víceletá gymnázia ve sledovaných letech 2016, 2017, 2018 žádný žák na víceleté gymnázium. Jedna se většinou o školy malotřídního typu.

Osmileté gymnázium je možné studovat ve sledované oblasti SO ORP Čáslav na Gymnáziu a SOŠPg Čáslav. Na osmileté gymnázium jsou uchazeči přijímáni po ukončení pátého ročníku základní školy. Výhodami studia na víceletém gymnáziu může být kolektiv stejně schopných spolužáků, minimalizace pravděpodobnosti setkání se s problémovými spolužáky, vyšší tempo studia apod. Z pohledu základních škol je právě toto často kritizováno. Na základních školách klesá heterogenita žáků, snižuje se průměrný prospěch. Na základních školách chybí po odchodu studentů na osmiletá gymnázia nadaní a schopní žáci, což narušuje sociální rozmanitost tříd a socializaci žáků, kterým chybí prostředí běžně diverzifikovaného kolektivu.

Podíly žáků základních škol skládajících standardizované přijímací zkoušky (tj. podíly žáků odcházejících do maturitního studia).

Podíly žáků základních škol skládajících standardizované přijímací zkoušky na střední školy s maturitou se ve sledovaných školách pohybují od 58 % do 89 %. Školy uvádějí, že si vedou interní záznamy o tom, kolik žáků odchází na SŠ, SOU nebo nepokračuje ve vzdělávání.

Úspěšnost žáků jednotlivých základních škol ve standardizovaných přijímacích zkouškách.

Tři ze čtyř škol s devítiletou školní docházkou mají 100 % úspěšnost při přijímacích zkouškách na SŠ s maturitou. Ve čtvrté škole je uvedena úspěšnost u přijímacích zkoušek na SŠ s maturitou od 58 % do 63 %. Poměrně vysoká úspěšnost u zkoušek na střední školy je patrně důsledkem demografického složení obyvatelstva, kdy studentů je podstatně méně a školy se snaží své kapacity naplnit.

Podíl žáků, kteří předčasně ukončili základní vzdělávání v důsledku ukončení povinné školní docházky.

Žáků, kteří předčasně ukončili základní vzdělávání v důsledku ukončení povinné školní docházky ve sledovaných 12 školách za roky 2016, 2017 a 2018 nebylo mnoho.

V procentuálním vyjádření to bylo od nuly do 14 %. Procentuální vyjádření však v tomto případě není příliš vypovídající. Například výše zmiňovaných 14 % žáků, byl ve skutečnosti pouze jeden žák (z celkových 7 žáků).

Z 12 škol, které byly v tomto bodě sledovány se týkalo předčasné ukončení povinné školní docházky celkem šesti škol. Ukončení docházky bylo sledováno v 7. a 8. třídě. Logicky se toto netýká škol s pouze prvním stupněm vzdělávání. Jedna škola se vzděláváním od 1. do 9. třídy neměla evidováno ve sledovaných třech letech žádné ukončení docházky. Ve sledovaných třech letech odešlo celkem ze 7. a 8. tříd od 1 do 5 žáků. Odchody žáků jsou variabilní a není v nich vysledována žádná pravidelnost nebo výrazná odlišnost mezi jednotlivými školami. Počet odcházejících žáků koreluje s počtem žáku celkově. Procentuální vyjádření není v tak malém počtu vypovídající, jak už bylo uvedeno výše.

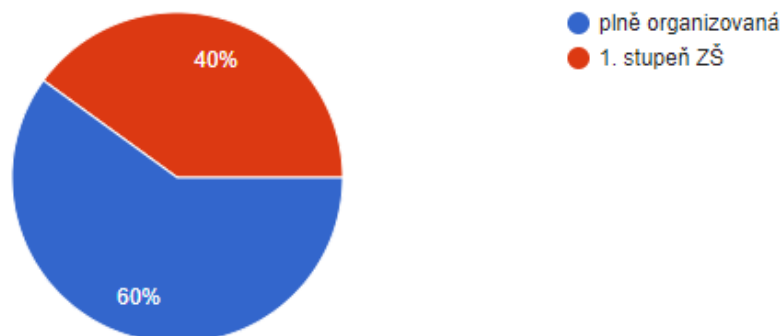
Nákladovost vzdělávání v jednotlivých MŠ a ZŠ (nutné investice ze strany zákonných zástupců při vstupu do 1. ročníku a v průběhu dalšího vzdělávání, tj. například poskytování finančního příspěvku na výuku cizích jazyků, akce pořádané školou atd.).

Zjišťování nákladovosti vzdělávání v jednotlivých základních školách probíhalo prostřednictvím online dotazníku, jehož se zúčastnilo 10 škol. Pro interpretaci výsledků dotazníkového šetření je podstatná organizace odpovídajících škol, tedy zda je škola plně organizovaná (od 1. do 9. třídy) nebo zda je ve škole pouze první stupeň vzdělávání (1. až 5. třída). Následující graf zobrazuje podíl škol plně organizovaných a škol s 1. stupněm. Konkrétně se jedná o 6 škol plně organizovaných a 4 školy s 1. stupněm ZŠ.

Graf: Organizovanost školy

Naše škola je

10 odpovědí

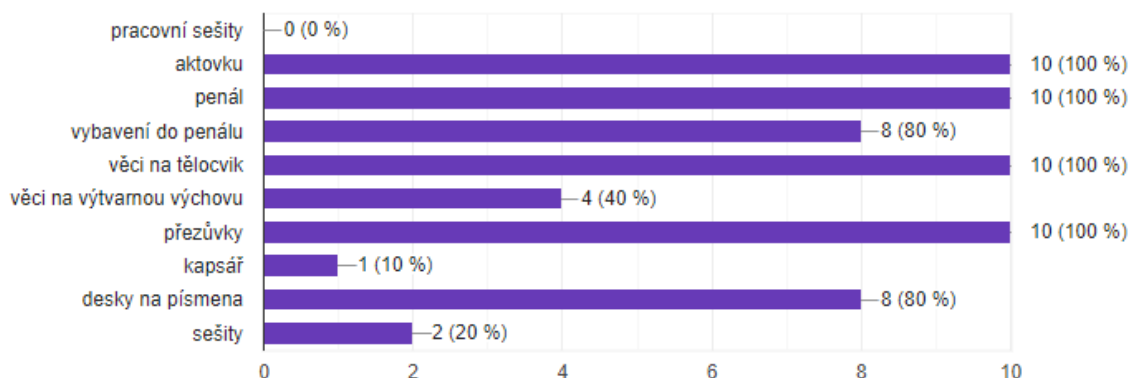
V následujících grafech bude zobrazena nákladovost vzdělání v jednotlivých základních školách. V grafu níže jsou uvedeny základní potřeby, které kupují rodiče na začátku školní docházky dítěti nastupujícím do první třídy. Ve všech 10 případech se školy shodly na tom, že žákovi je třeba pořídit **aktovku, penál, věci na tělocvik a přezůvky**. Vybavení penálu a desky na písmena pořizují rodiče dítěti v 8 z 10 základních škol, které se zúčastnily online dotazníkového šetření. Dále potom 4 školy uváděly jako povinné vybavení prvňáka věci na výtvarnou výchovu, 2 školy uvedly sešity a jedna škola kapsář.

Školy byly dotázány na kvalifikovaný odhad nákladů na pořízení potřeb pro žáka první třídy. Ve 100 % případů se školy shodly na tom, že náklady na pořízení průměrné výbavy předškoláka jsou nižší než 5000 Kč.

Graf: Potřeby pro žáka nastupujícího do první třídy

Rodiče pořizují žákovi první třídy naší školy na začátku školní docházky:

10 odpovědí

Kromě výše uvedeného vybavení pořizují rodiče prvňáčkovi např. obaly, ručník nebo část pomůcek na výtvarnou výchovu (každou z potřeb uvedla jedna škola). Většina škol však uvedla, že žádné další věci mimo ty, které jsou uvedeny v grafu výše, již rodiče prvňáčkovi pořizovat nemusí, protože zbytek poskytuje škola. Nad rámec zákonné povinnosti poskytují školy svým prvňáčkům např.: různé části potřeb na výtvarnou výchovu, kufřík, sešity, různé školní potřeby, vybavení penálu, papírové hodiny a mazací tabulku. Některé školy uvedly, že nic nad rámec zákonné povinnosti neposkytují a některé se k otázce na toto téma nevyjádřily.

Dalším typem školních potřeb, u kterých školy provedly kvalifikovaný odhad nákladů na jejich pořízení, byly pracovní sešity. Většina škol požaduje zakoupení pracovních sešitů od 2. do 5., resp. 9. třídy (dle organizace). Do první třídy požaduje pracovní sešit jen jedna škola.

Kvalifikovaný odhad nákladů na pracovní sešity je zobrazen v grafu níže. Nejčastěji školy

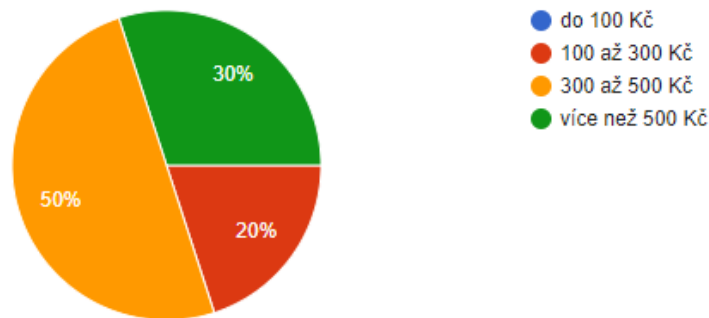

odhadovaly náklady na pracovní sešity ve výši od 300 Kč do 500 Kč (celkem 5 škol). Na více než 500 Kč odhadují náklady na pracovní sešity 3 školy a 2 školy odhadují náklady na pracovní sešity od 100 Kč do 300 Kč. Viz graf níže.

Graf: Kvalifikovaný odhad nákladů na pracovní sešity

Odhadněte cenu pracovních sešitů pořizovaných rodiči pro žáka 1. stupně vaší školy na jeden školní rok

10 odpovědí

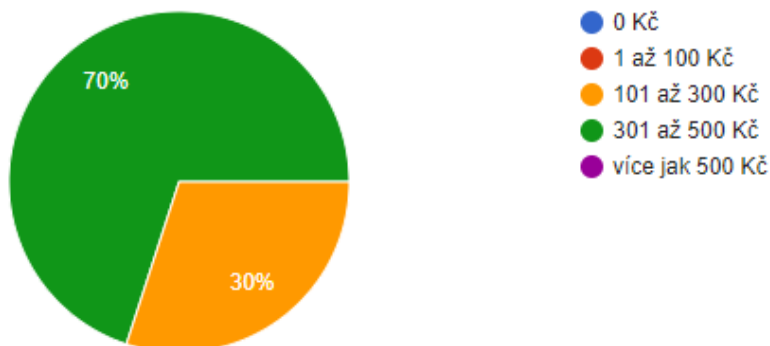
Do nákladovosti vzdělání lze zahrnout i **kulturní akce školy**, jako je kino, divadlo a kulturní vystoupení. V níže uvedených grafech je možné srovnat náklady na kulturní akce na prvním a druhém stupni vzdělávání. Pro první stupeň vzdělávání byly náklady na kulturní akce odhadnuty v 7 případech na 301 Kč až 500 Kč. Další tři školy odhadly náklady na 101 Kč až 300 Kč. Pro druhý stupeň vzdělávání působí poměr odhadovaných nákladů rozmanitěji. Je třeba zohlednit skutečnost, že na otázku odpověděli i dvě školy, které nemají druhý stupeň vzdělávání a tudíž uvedly přibližné náklady jako nulové. Z 6 škol, které mají plně organizované vzdělávání, uvedly 3 školy, odhad v kategorii od 101 Kč do 300 Kč a další 3 zvolily kategorii od 301 Kč do 500 Kč. Všechny školy s plně organizovaným vzděláváním mají stejné náklady na kulturní akce za rok na prvním i na druhém stupni vzdělávání, tedy nikde nedošlo ani k navýšení ani ke snížení nákladů na vzdělávání při přechodu na druhý stupeň vzdělávání. Jiné poměrové zastoupení kategorií je dáno jen změnou počtu škol.

Graf: Náklady na kulturní akce pro žáka 1. stupně

Přibližné náklady rodičů na kulturní akce (kino, divadlo, kulturní vystoupení) za školní rok pro žáka 1. stupně jsou:

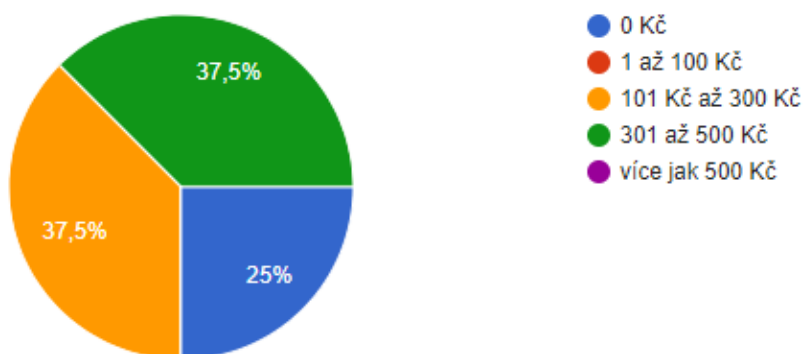
10 odpovědí

Graf: Náklady na kulturní akce pro žáka 2. stupně

Přibližné náklady rodičů na kulturní akce (kino, divadlo, kulturní vystoupení) za školní rok pro žáka 2. stupně jsou:

8 odpovědí

Přibližné náklady rodičů **na výlety a exkurze** se na 1. stupni pohybují nejčastěji v intervalu do 300 Kč (5 škol). Tři školy odhadují náklady na výlety a exkurze od 301 Kč do 500 Kč a 2 školy potom odhadují náklady na více než 500 Kč.

U grafu odhadovaných nákladů na výlety a exkurze opět zkreslují výsledky dvě odpovědi od základních škol bez druhého stupně vzdělávání. Reálně tedy u škol s druhým stupněm

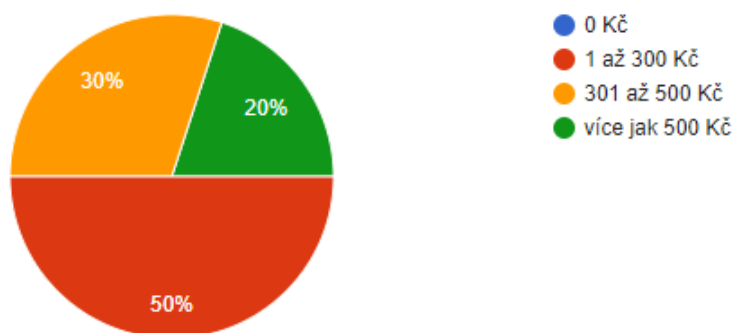
vzdělávání nejčastěji odhadovaly školy náklady na 301 Kč až 500 Kč (celkem 3 školy), 2 školy odhadovaly náklady do 300 Kč za rok a jedna škola od 501 Kč do 1000 Kč.

U nákladů na výlety a exkurze došlo u dvou škol k navýšení (vždy o jednu kategorii) v 2. stupni vzdělávání.

Graf: Náklady na výlety a exkurze 1. stupeň

Přibližné náklady rodičů na výlety a exkurze (kromě zahraničních výjezdů a LVZ) pro žáka 1. stupně za školní rok jsou:

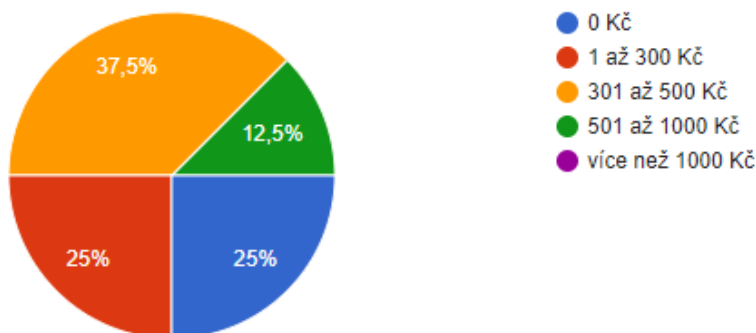
10 odpovědí

Graf: Náklady na výlety a exkurze 2. stupeň

Přibližné náklady rodičů na výlety a exkurze (kromě zahraničních výjezdů a LVZ) pro žáka 2. stupně za školní rok jsou:

8 odpovědí

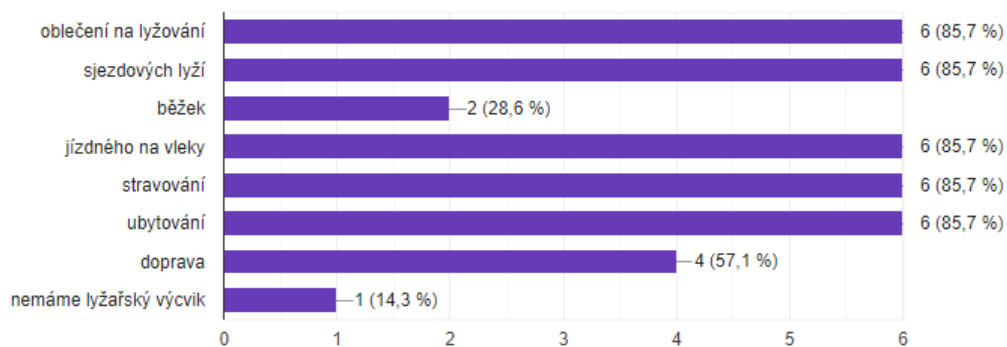

Náklady na lyžařský výcvik se týkají 6 škol, jejich počet odpovídá počtu škol s druhým stupněm vzdělávání, kterého se LVZ týká. K základnímu vybavení, které musí rodič žáka pořídit, patří oblečení na lyžování a sjezdové lyže. Dalšími náklady na LVZ jsou jízdné na vleky, stravování a ubytování. Výše uvedené hradí žáci všech 6 škol. U dalších 4 škol hradí žáci, resp. jejich rodiče dopravu a ve 2 školách hradí ještě běžky. V jedné ze škol přispívá zřizovatel na dopravu a druhé škole přispívá na LVZ rada rodičů. V ostatních případech škola na LVZ nepřispívá. Jedna škola uvedla, že nemá lyžařský výcvik (jedna ze škol s 1. stupněm vzdělávání).

Graf: Lyžařský výcvik

Náklady rodičů na lyžařský výcvikový zájezd (LVZ) zahrnují pořízení

7 odpovědí

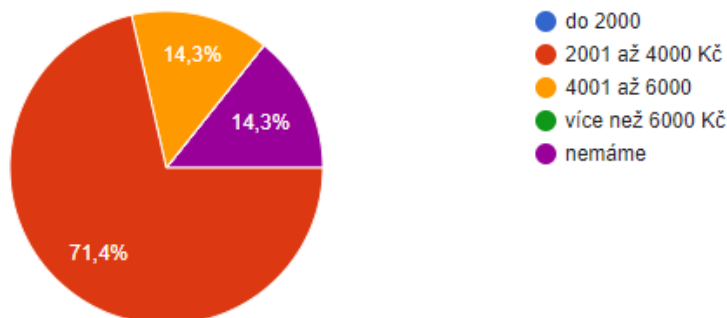
Školy uvedly, kolik vybírají od svých žáků na LVZ. Tuto skutečnost zobrazuje graf níže. V 5 případech vybírají školy na LVZ od 2001 Kč do 4000 Kč. V jednom případě vybírá škola od 4001 Kč do 6000 Kč. Jedna odpověď je opět nerelevantní. Lyžařský výcvik je jednou z nejvyšších položek, kterou rodiče žáků hradí.

Graf: Náklady na LVZ

Na LVZ se ve škole vybírá od rodičů přibližně:

7 odpovědí

Škola v přírodě je organizována u 4 z 10 dotázaných škol. Jedna ze škol organizuje školu v zahradě, zbylých 5 škol neorganizuje školu v přírodě. Na školu v přírodě se vybírá od 1001 Kč do 3000 Kč ve všech dotčených školách. Škola v zahradě je hrazená z peněz za sběr papíru. Dvě školy organizují školu v přírodě 2 x za školní docházku, jedna ze škol 3 x a více a jedna v každém ročníku (od 1. do 5 třídy). Náklady na školu v přírodě mohou být pro rodiče žáků škol, které je pořádají často také velmi významné.

Rodičovské sdružení funguje v 6 z 10 dotazovaných škol. Vybírá se na něj od 120 Kč do 250 Kč ročně. Každá škola hradí z rodičovského sdružení něco jiného. Nejčastěji se objevuje cestovné na soutěže, dárky a odměny atd.

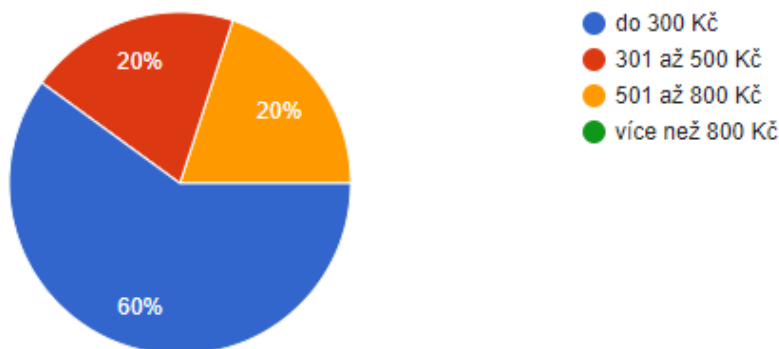
Výše úhrady za **školní družinu**, konkrétně v 6 případech nepřekračuje 300 Kč. Ve dvou případech se pohybuje od 301 Kč do 500 Kč a dalších dvou případech potom od 501 Kč do 800 Kč.

Graf: Náklady na družinu

Výše úplaty za školní družinu za pololetí na účastníka naší školy:

10 odpovědí

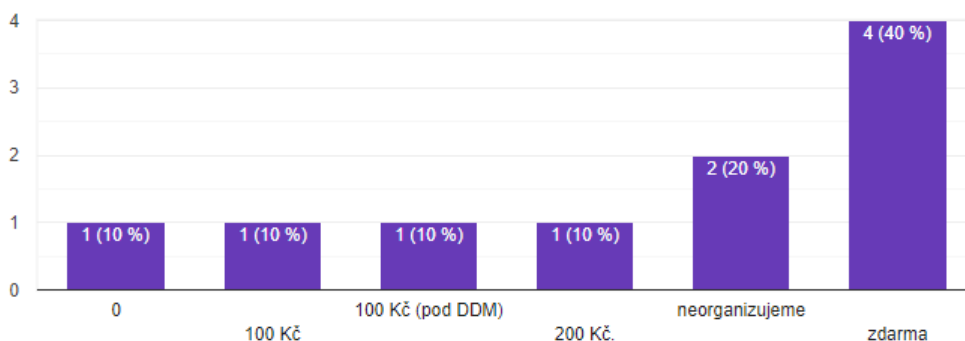
Nákladovost volnočasových aktivit a doučování nabízených školami a školskými zařízeními či jinými subjekty v území.

Kroužky pro své žáky organizují 4 z 10 škol zdarma. 3 školy je neorganizují vůbec. 3 školy uvedly průměrnou cenu za kroužek na pololetí, z toho dvakrát se jedná o průměrnou cenu 100 Kč a jednou o průměrnou cenu 200 Kč.

Graf: Kroužky

Kroužky organizované školou jsou pro žáky naší školy (zdarma nebo průměrná cena za kroužek za pololetí):

10 odpovědí

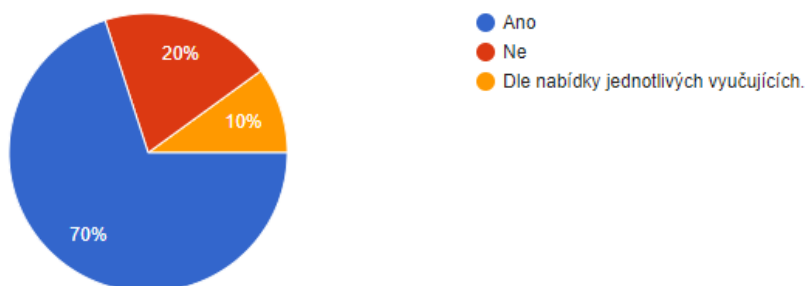

Doučování nabízí 7 z 10 dotazovaných škol. Jedna další nabízí doučování dle nabídky jednotlivých vyučujících a 2 školy doučování nenabízejí. Doučování nabízí škola v 8 případech zdarma a ve 2 případech vůbec.

Graf: Nabídka doučování

Naše škola nabízí žákům doučování (nejde o aktivity hrazené z podpůrných opatření):

10 odpovědí

Přístupnost školního stravování (zda školy monitorují počty dětí a žáků, kteří se v ŠJ nestravují a zajišťují financování stravování pro žáky, kteří na obědy nechodí z ekonomických důvodů).

Cena za jeden oběd na prvním stupni je na rozdíl od mateřských škol poměrně vyrovnaná. Pohybuje se od 21 Kč do 24 Kč za oběd. Přičemž cena 21 Kč je nejčastější a platí ji žáci 4 škol, za 22 Kč se mohou naobědovat žáci 3 škol. Po jednom případě je cena oběda 23 Kč a 24 Kč. Průměrná cena obědu je 22 Kč (přesně 21,89 Kč), za týden je to 110 Kč a za měsíc (pro zjednodušení předpokládáme měsíc s 20 pracovními dny) je to 438 Kč.

Na druhém stupni se pohybuje **cena obědu** mezi 23 Kč až 25 Kč. Opět je cena poměrně vyrovnaná a žádná škola nevybočuje. Nejčastěji, konkrétně ve 3 případech, obědvají žáci za 24 Kč, v jednom případě za 23 Kč a v jednom za 25 Kč. Průměrná cena oběda je 24 Kč, za týden je to 120 Kč a za měsíc (pro zjednodušení předpokládáme měsíc s 20 pracovními dny) je to 480 Kč.

Na otázku, zda školy monitorují počet dětí, které se nestravují ve školní jídelně, odpovědělo záporně 5 škol. Zbýlých 5 tuto oblast monitoruje a dvě z nich uvádějí v komentáři, že všechny děti chodí na oběd.

Na otázku, zda zajišťují nebo zajišťovaly financování pro žáky, kteří nechodí na obědy z finančních důvodů je 5 odpovědí kladných, 5 záporných. Zdroje, ze kterých hradí školy stravné dětí, které nechodily na obědy, jsou různé. Ve dvou případech školy využívají program Obědy pro děti - Women for women, o.p.s., dalším zdrojem je dar z letiště, nadace Dráb. Jedná se o maximálně 6 dětí na školu.

Žádosti na snížení nebo prominutí úplaty za zájmové vzdělávání ve školní družině dle § 11, vyhlášky č. 74/2005 Sb. za školní rok byly v jedné škole 2 a bylo jim vyhověno. V ostatních školách se touto žádostí zatím neseťkali.

Počty výchovných opatření v základní škole dle charakteru

V počtech výchovných opatření v základních školách je opět možné vysledovat souvislost s typem organizace školy. U škol s prvním stupněm vzdělávání bylo v dotaznících zmíněno pouze jedno negativní hodnocení (bez konkrétního určení druhu) u jedné školy a ostatní tři školy s prvním stupněm vzdělávání nevedly žádná výchovná opatření. Opět může být důvodem to, že na prvním stupni vzdělávání není ještě tolik kázeňských přestupků a také může hrát roli velikost školy a individuální přístup k žákům a jejich rodičům. Jak již bylo uvedeno několikrát výše, jedná se o malé školy na venkově.

U škol s devítiletou školní docházkou byla evidována tato výchovná opatření: napomenutí třídního učitel, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy a pochvala.

Mezi školami byla v počtech udílených negativních i pozitivních výchovných opatřeních poměrně velká rozmanitost. Zatímco škola s největším počtem výchovných opatření na žáka nevedla žádná pozitivní opatření, naopak škola s nejnižším počtem negativních výchovných opatření uvedla několika násobně vyšší počet pochval než napomenutí a důtek dohromady. Otázkou je, zda první zmiňovaná škola za poslední tři roky neudělila žádnou pochvalu nebo jen počet pochval nevedla. Jednalo se o otevřenou otázku, kde každá škola vyplňovala počet výchovných opatření trochu jiným způsobem.

Bezbariérovost školy

Z 9 získaných odpovědí stav bezbariérovosti základních škol ve sledovaném území bylo zjištěno, že zcela bezbariérová je pouze jedna základní škola, zbývajících 8 základních škol bezbariérových není. Žádná ze škol nesplňuje, dle jimi uvedených informací, částečnou bezbariérovost budovy.

Graf: Bezbariérovost školy

Pouze jedna ze škol využila možnosti komentáře stavu bezbariérovosti. Byla to jedna ze škol, která není bezbariérová a tento stav zdůvodňuje prostorovými omezeními a starou budovou školy. Stav bezbariérovosti základních škol ve sledovaném území je nanejvýš vhodné řešit už jen díky počtu škol, které bezbariérové nejsou. Náklady na zavedení bezbariérových opatření však nejsou malé.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

S použitím dostupných relevantních dat ze dvou typů dotazníku (online dotazníku a dotazníku ve formátu word) byla vyhodnocena oblast podaktivity č. 2.5 v rámci MAP II, tedy Pracovní skupina pro rovné příležitosti. V rámci tohoto dokumentu byla data strukturováno podle deseti předem stanovených oblastí a jedné volitelné oblasti. Data z dotazníků byla maximálně vytěžena a byla také zhodnocena jejich relevance, aby byla eliminována chybovost vyhodnocení dotazníků.